

Verksamhetsberättelse 2002

HELSINGFORS ARBIS

ÅR 2002

Helsingfors stads svenska arbetarinstitut är en i lagen om fritt bildningsarbete (1998) avsedd läroanstalt som "grundar sig på lokala och regionala bildningsbehov". Institutets undervisnings- och förvaltningspråk är svenska.

Arbis, liksom det fria bildningsarbetet över huvudtaget, syftar till att utgående från principen om livslångt lärande stöda en mångsidig utveckling av individens personlighet och förmåga att fungera i samfund samt främja demokrati, jämlikhet och pluralism i det finländska samhället.

Största delen av institutets verksamhet försiggick under år 2002 i fastigheten vid Dagmarsgatan 3 och Stoa – Östra Helsingfors kulturcentrum, Åbohusvägen 1 samt i den svenska ungdomsgården Rastis i Nordsjö. En del kurser, främst kurser i svenska för stadens personal och kurser för handikappade var utlokaliserade.

DIREKTIONEN

Arbis direktionen bestod under år 2002 av följande personer (suppleanter inom parentes): *Sture Gadd*, ordförande (*Ulf Gustafsson*) SFP, *Jan Rosqvist*, viceordförande (*Inger Östergård*) SDP, *Krisse Hannén* (*Tomas Ries*) SFP, *Nina Kalk* (*Arla Cederberg*) De Gröna, *Solveig Levomäki* (*Rudolf Lindblad*) Vänst., *Nils Mustelin* (*Ann-Maj Ginman*) SFP, *Charlotta Niemistö* (*Aune Greggäs*) KD, *Lotta Remahl* (*Urpo Kaila*) SDP samt *Klaus Tuurala* (*Tauno Pelkonen*) De Gröna. Stadsstyrelsens företrädare i direktionen var *Harry Bogomoloff* (*Ben Zyskowicz*), Saml.

Institutets rektor föredrog ärendena och som sekreterare fungerade institutets biträdande rektor. Direktionen sammanträdde fem gånger under år 2002. Protokollen upptog sammanlagt 70 paragrafer.

PERSONAL

Rektor för institutet var fil.mag. *Ellinor Gube* och som biträdande rektor fungerade pol.mag. *Johanna Söderholm*. Övriga lärartjänster innehades av fil.mag. *Carola Dahlström* (främmande språk), textillärare *Peggy Danska* (handarbete), fys.ter. *Birgitta Lindberg* (fysisk fostran), fil.mag. *Björn-Eric Mattsson* (datateknik) och fil.mag. *Moa Thors* (tyska). Fil.mag. *Rakel Tikkanen* (svenska) var tjänstledig under höstterminen och vikarierades av fil.mag. *Päivi Auvinen* medan konstkand. *Karin Widnäs* (konstämnen) var tjänstledig under september månad och vikarierades av *Ron Nordström*.

Institutets ekonomichefstjänst innehades av *Tea Linso*, som byråföreståndare fungerade *Tua Sederlöf* och som informatör *Walter Fortelius*. Bibliotekarietjänsten delades fram till 1.8.2002 av *Benedict von Wright* och *Johanna Edgren* varefter tjänsten sköttes på heltid av *Benedict von Wright*. Arbis personal utökades från 1.1.2002 med en biblioteksfunktionär – befattningen innehades av *Marianne Jäntti-Sevon*. Institutets byråsekreterare var *Nanna Etelä* som också fungerade som filialföreståndare för Arbis Östra. Kansliet sköttes därtill på timbasis av *May Österholm* (dagtid) och *Christine Dietinger* (kvällstid). Som datakonsult på timbasis fungerade *Janne Bernas*. Härutöver fanns tre vaktmästare och tre städerskor.

Största delen av undervisningen handhades av timplärare. Antalet timplärare under år 2002 var 257. Härutöver anlitas föreläsare inom Studia Generalia och föreläsningsskolor samt modeller vid konstkurserna och ackompanjatörer vid vissa gymnastikgrupper för pensionärer.

UNDERVISNING

Arbis ordnar kurser och föreläsningar i olika ämnen enligt samhälleliga och lokala behov. Målet är ett brett utbud av högklassiga kurser. Institutets huvudsakliga inriktning ligger på allmänbildande kurser. Språk, data och öppna universitetskurser utgör tyngdpunktsområden, men inom alla ämnessektorer pågår en ständig utveckling.

Mindre bemedlade, arbetslösa som endast lyfter grunddagpenning och personer som åtnjuter hemvårds- och moderskapsstöd har efter anhållan beviljats nedsatt kursavgift. Också syskonrabatt för barn under 16 år beviljades.

Undervisningen, i form av föreläsningsskolor och studiecirkel, pågår under ett arbetsår som inleds i augusti och avslutas i juli. Antalet lektioner under kalenderåret var sammanlagt 22 788. Under vårterminen hölls

11 551 och under höstterminen 11 237 lektioner. Antalet kurser var under vårterminen 525 av vilka 254 startade under vårterminen och 271 fortsatte sin verksamhet från höstterminen 2001. Under höstterminen 2002 hölls 490 kurser. Kursdeltagarna uppgick under vårterminen till 6 777 och under höstterminen till 9 132, sammanlagt alltså 15 909 vilket utgjordes av 8 330 olika personer.

Öppna universitetet

Arbis ordnade 39 öppna universitetskurser under år 2002 som omfattade sammanlagt 845 lektioner. Av dessa ordnades 16 kurser under vårterminen (357 lektioner) och 23 (488 lektioner) under höstterminen. Kurserna ordnades i samarbete med Helsingfors universitet, Vasa universitet och Åbo Akademi. I kurserna deltog under vårterminen 259 och höstterminen 456 studerande, sammanlagt alltså 715 studerande. Under året inleddes två nya omfattande studiehelheter i samarbete med Åbo Akademi. Under tre år ordnas kurser i Informationsförvaltning, 35 sv. Informationsförvaltare har ett brett arbetsområde och arbetar bl.a. som informatiker och bibliotekarier. Studiehelheten arrangeras till stor del som nätbaserade kurser. 55 studerande deltog i den första kursen som ordnades höstterminen 2002. Studier som leder till rättsnotarieexamen inleddes likaså 2002.

Under de senaste åren har kurser i pedagogik och specialpedagogik lockat allt fler studerande. Många vuxna studerande är nöjda över möjligheten att åtminstone delvis kunna studera i södra Finland. Arbis har ordnat gemensamma kurser både med Social- och kommunalhögskolan och med Helsingfors universitet. Detta har visat sig vara en lyckad lösning i de fall kurser på varsitt håll lockat endast ett litet antal kursdeltagare. Pedagogiskt har det också fungerat bra med blandade grupper d.v.s. vuxenstuderande och universitetsstuderande.

Trots att det är så populärt att utveckla nätkurser på olika områden har det visat sig att de som deltar i öppna universitetskurser i Helsingfors är mera intresserade av att delta i närundervisning än i olika former av distansundervisning.

Datateknik

De populäraste kurserna var fortfarande främst nybörjar- och seniorkurserna samt vissa kurser i bildbehandling och programmering. Också dataklubbarna ADA och IDA hade ett stort antal deltagare. Sammanlagt hölls 2064 lektioner i 133 kurser under redogörelseåret, 1065 under vårterminen och 999 under höstterminen. Deltagarna var under vårterminen 773 och under höstterminen 888, sammanlagt 1661.

Under året hölls sammanlagt 23 e-kurser. Erfarenheterna av e-kurserna var fortfarande mycket goda, men också det här året kunde negativa erfarenheter registreras. E-kurserna ställer stora krav speciellt på läraren, som inte alltid har förutsättningar eller intresse för att kommunicera med kursdeltagarna utanför lektionerna i klass. Å andra sidan: när samspelet mellan läraren och eleverna fungerar bra och läraren är villig att åta sig sin nya roll som upprätthållare av e-postkommunikation och kursens webbplatsform, blir e-kurserna utan tvivel mer effektiva och givande för kursdeltagarna än "traditionella" kurser.

Datakörkortskurserna var som förut eftersökta och likaså var deltagandet i datakörkortstentamina livligt. Under året avlades 2 @-kort, 18 A-kort och 9 AB-kort. I slutet av vårterminen kunde A-kortsintyg nummer 100 delas ut, räknat från starten år 1994. På hösten hölls en datakörkortskurs för institutets personal.

Följande specialjippon kan nämnas: en datadag som hade layout och grafik som tema hölls den 22 mars och en seniordatadag den 8 oktober. Dessutom deltog ämnet datateknik i institutets Julvaka den 22 november.

Undervisningen skedde i IT-rummen ROM och RAM med 1+8 datorer vardera. I augusti förnyades utrustningen i RAM. Var och en av de nya datorerna är försedda med en processor på 2,0 GHz och en 40 GB hårddisk samt platt LCD-skärm och behövlig multimedieutrustning. Dessutom skaffades en dataprojektor som komplement till det pedagogiska nätet. Operativsystemet på de nya datorerna är Windows XP.

Arbis studerande hade möjlighet att använda vardera IT-rummet för självstudier 7,5 timmar/vecka. Under självstudierna kunde de få handledning av en lärare.

Olika slag av beställkurser har också ordnats, både sådana som endast gällt hyra av någotdera IT-rummet och sådana där också Arbis egna lärare anlåtats. Antalet uthyrda timmar var cirka 190. Också det här året var vi tvungna att backa många förfrågningar från utomstående organisationer om uthyrning på grund av utrymmesbrist.

Gymnastik, dans och hälsa

Målsättningen med motionskurserna är att befrämja hälsan på alla delområden. Kursutbudet är brett, allt från barn- till seniorgymnastik och allt från tai chi till aerobic. Till de populäraste kurserna hörde yoga, ashtanga yoga, konditionsboxning och latinomix. Nytt för året var t.ex. kortkurser i capoeira, shindo och afrikansk dans.

Under året hölls 2 919 lektioner inom ämnet fysisk fostran, 1 547 lektioner på våren (99 kurser) och 1 372 lektioner på hösten (91 kurser). Antalet deltagare var under våren 2 041 och under hösten 2 239.

Handarbete och hantverk

Hantverks- och handarbetskurserna riktar sig till alla åldrar och har som uppgift att upprätthålla gamla hantverkstraditioner, främja personligt skapande och ge kunskap i nya tekniker inom området.

Under år 2002 ordnades 103 kurser, totalt 2 925 lektioner av vilka 1 472 hölls under vårterminen och 1 452 under höstterminen. Deltagarnas antal var 1 699, 457 under vårterminen och 1 242 under höstterminen. De flesta kurserna ordnades i Arbis egna lokaliteter med undantag för några träslöjds-kurser som hölls i Kottby lågstadieskola och Botby högstadieskola samt växtfärgningskurserna ute på Porkala udde.

Dataprogram används också inom hantverks- och handarbetskurserna och handarbetssektorn deltog även i "datadagen".

Arbis traditionella julvaka besöktes igen av många ivriga människor och utbudet bestod av ett tjugotal olika kurser där flere generationer och nationaliteter möttes för att pyssla tillsammans.

Under våren 2002 ordnades en lapptechnikutställning och under läsåret ordnades olika temautställningar i vitrinerna.

Bokbindning, träslöjd och möbelkurser

Dessa kurser har behållit sin popularitet genom åren. Reparation av gamla möbler och tapetsering är och förblir inte bara ett sätt utöva hantverkstraditioner utan också ett sätt att bevara gamla klenoder. Arbis har ordnat olika kurser i reparation av möbler omfattande alla olika faser av restaureringen, samt kurser som inriktat sig på stoppning och tapetsering av möblerna. Av de olika träslöjdskurserna har kursen som riktat sig till föräldrar med barn varit omtyckt.

Sömnad och klädsömnad

Kurserna har omfattat både heminredning och kurser för sömnad av egna kläder.

De elever som velat ha råd med speciella sömnadsproblem eller som inte har kunnat delta i kurser har haft möjlighet att gå på textilrådgivning som ordnades en gång i veckan. Kursen *Klädstil och färgval* visade sig vara mycket populär bland både ung och gammal.

Quilting-lapptechnik

Kurser för nybörjare och avancerade quiltare samt temabetonade kortkurser har ordnats.

Eget "råmaterial"

För de deltagare som velat använda material som så långt som möjligt är av egen tillverkning ordnades kurser i färgning, tygtryck samt även överföring med dator av bilder till tyg. Till färgningskurserna hörde färgning med växter samt äkta indigofärgning på afrikanskt vis. Den japanska mönsterfärgningstekniken "Shibori" fanns också bland utbudet.

Tovning, vävning, stickning, knyppling hör alla till de mera traditionella inom kursutbudet.

Konst och konsthantverk

Sammanlagt ordnades 113 kurser med 1 362 kursdeltagare, våren 605 och hösten 757. Kurserna omfattade 3 497 lektioner, under våren 1874 och under hösten 1623. Flere kurser inom bildkonst och konsthantverk visade sig vara mycket populära. Bland dem kan nämnas oljemålning,

akvarell, teckning, ikonmålning, keramik, glasblåsning och stenslipning. Efterfrågan på bl.a. keramik och glasblåsning var större än utbudet.

På Arbis Östra och i Rastis ordnades kurser för barn och unga i grundundervisning i konsthantverk och keramik. Antalet kurser var 6 med sammanlagt 68 elever. Under Arbis "Afrika-vecka" var barnens keramikalster utställda i galleriets vitriner. Två kurser i keramik för föräldrar och barn i Arbis Östra visade sig också vara populära. Under kurserna har man betonat känsla för material, formgivning och handfärdighet.

Årets nyheter var bl.a. en serie kortkurser i konst, Fiskars sommarutställningar, Blomkrukor, Silverkedjor, Illustration och publikation (i samarbete med datasektorn), Glattmålning och Formgivning i lera var nyheter som pågick en termin. På konst- och konsthantverkskurserna har man överlag betonat komposition, färglära, materiallära och teknik.

Galleri Arbis har förevisat bildkonst, konsthantverk och hantverk av både Arbis lärare och elever. Sammanlagt ordnades 13 utställningar. I vitrinerna har alster med temat Afrika, silverarbeten, keramik, lappteknik mm varit utställda.

Ett fortsatt gott samarbete med Fiskars konsthantverkare gjorde det möjligt för Arbis att förlänga vårterminen. I maj ordnades en guidad rundtur i Fiskars – Fiskars sommarutställningar – och i juni två smideskurser. De mycket populära Puukko-kurserna hölls i Karis kurscenter.

Huslig ekonomi

I undervisningsköket hölls under året sammanlagt 643 undervisningstimmar, 321 under vårterminen och 322 under höstterminen. Kursdeltagarnas antal var under våren 349 och under hösten 738, sammanlagt 1 087. Matlagningsdemonstrationerna var 75 till antalet. Uppdragsutbildning utgjorde 70 lektioner, bl.a. undervisning i huslig ekonomi för Ulfåsa skolas elever.

Kombinationen språk och mat rönt igen ett stort intresse bland kursdeltagarna. Utbudet var 85 lektioner i matlagning på franska, 20 lektioner i matlagning på tyska samt diverse kurser i olika etniska kök där undervisningsspråket är engelska. Även kombinationen mat och prat, ruokaa ruotsiksi var fullbokad.

Vidare hölls en kurs på 15 lektioner där mammor tillsammans med sina barn fick lära sig att laga näringsriktig mat för barn samt en kurs på 20 timmar i matlagning för skolungdomar, en vecka i juni.

Matlagning för synskadade (30 lektioner), samt julbakning för synskadade (5 lektioner) leddes av två lärare. Kurserna har visat sig vara både nyttiga och trevliga eftersom de synskadade får konkreta exempel på nya produkter och tips om lättlagad och hälsosam husmanskost.

De mest populära kurserna varierar något från år till år men till de populäraste hör fortfarande herrar i köket, skaldjurs-, fisk- samt mat och vinkurserna.

Samhälle och människor

Under ovannämnda rubrik samsas vitt skilda kurser från ämnen som teater, film, litteratur och musik till navigation, natur, släktforskning, kurser för utvecklingsstörda och guidefortbildning. Också arkitekturpromenader och utflykter till Hvitträsk, Ainola och Halosenniemi ordnades.

Under vårterminen 2002 hölls sammanlagt 450 lektioner (23 kurser) med 367 deltagande. Höstterminen 2002 var antalet lektioner 525 (25 kurser) och antalet deltagande 725.

Under en Afrika-vecka på hösten föreläste Benedict von Wright under rubriken Naturnära i Afrika, i undervisningsköket ordnades en matdemonstration i afrikansk mat, kortkurser i indigofärgning och afro-dans samt en utställning kompletterade Afrika-informationen.

Författarsamtalen i Arbis bibliotek samlade 50 personer, av vilka en del deltog i hela serien medan andra kom för att lyssna på någon aktuell författare. Kjell Westö och Merete Mazzarella var särskilt publikdragande namn. Helsingin Kirjailijat – Helsingfors Författare ry ordnade på Arbis en föreläsningsserie Helsingfors litterära årtionden 1890–1940 kompletterad av kulturhistoriska presentationer, uppläsning av skönlitterära texter samt foto- och bokutställning. I samarbete med Nylands litteraturförening r.f. ordnades en välbesökt nyländsk författarmatiné med 12 författare, som läste ur sina verk.

Språk

Språkundervisningen vid Arbis riktar sig huvudsakligen till den svenskspråkiga befolkningen i Helsingfors och strävar till att med ett så brett utbud som möjligt tillgodose de vuxnas, men också ungdomarnas behov av både nya, kompletterande och fördjupade kunskaper i språk. En mycket viktig uppgift för Arbis är även att erbjuda undervisning i svenska för finskspråkiga. Bland språkstuderandena finner man dessutom allt fler deltagare med annat modersmål än svenska eller finska. Nybörjarkurser i finska och svenska för utlänningar var efterfrågade. Dessutom har många utlänningar sökt sig även till andra språkkurser, eftersom undervisningen i språk vid vårt institut redan i ett tidigt stadium försiggår på målspråket.

År 2002 ordnades 326 kurser med sammanlagt 3 624 deltagare, 1 672 under vårterminen och 1 952 under höstterminen. 7 576 lektioner hölls i 18 olika språk, 3 733 under vårterminen och 3 843 under höstterminen. I nio av språken erbjöds kurser från nybörjarnivå till avancerad nivå. På grund- och mellannivå betonas praktisk språkkunskap, medan den högsta nivån ofta är inriktad på någon form av specialisering. Samtliga språkkurser behandlar även kulturkunskap. Prepkurser för olika språkexamina ingick i programmet. Multimedieklassen användes både inom den normala språkundervisningen och för handledda självstudier. Flexstudierna och e-kurserna riktades såsom tidigare till en speciell målgrupp. Engelska och finska erbjöds dessutom inom ramen för det Öppna universitetet.

Uppdragsutbildningen i svenska för stadens personal utgjorde ett tyngdpunktsområde inom Arbis språkundervisning. S.k. skräddarsydda kurser ordnades också, om även i blygsam omfattning, i engelska, franska och ryska.

Samarbetet med stadens Utbildningsverk fortsatte inom ramen för muntliga prov. Våren 2002 deltog 38 gymnasister i det muntliga provet för abiturienter som organiserades i Arbis regi. I allmän språkexamen i svenska deltog på våren 8 personer på grundnivå och 15 på mellannivå. På hösten

var motsvarande deltagarantal 1 och 10. Därutöver ordnades examen i det s.k. Lilla språkprovet i svenska som avlades av 5 personer.

Förutom studierådgivning erbjöds i början av höstterminen nivåtest och information om portfolioarbete för att stöda språkundervisningen. Dessutom ordnades möjlighet att testa sin inlärningsstil.

Den 28 november 2002 mottog Arbis European Label hedersomnämning för språkundervisningen. Diplomet utdelades vid Utbildningsstyrelsen av dess generaldirektör Jukka Sarjala. I prismotiveringen framhålls att Helsingfors arbis har utvecklat flexibla undervisningsarrangemang och på ett mångsidigt sätt tillgodogjort sig kommunikationsteknologin i språkundervisningen.

Engelska

Engelskan var det största främmande språket vid Arbis. Utbudet omfattade allt från nybörjarkurs till den mest avancerade Proficiency-nivån. E-kurser på grund- och mellannivå erbjöds liksom även en avancerad specialkurs Academic Writing. Flexstudier för deltagare med oregelbundna arbetstider fanns med på programmet. Prepkurser för Cambridge examina från First Certificate till Proficiency, en specialkurs i översättning, en i litteratur och ett flertal specialkurser i internationell matlagning på engelska är exempel på det breda utbudet. För stadens abiturienter ordnades två prepkurser, av vilka den ena genomfördes som flerformskurs och i det muntliga provet våren 2002 deltog 21 abiturienter.

Finska

Efterfrågan på nybörjarkurser i finska var stor. Utlänningar från olika delar av världen deltog. För finlandssvenskar fanns en e-kurs som förberedde för det Stora språkprovet i finska. Prepkursen för abiturienter fyllde också ett behov. I det muntliga provet för abiturienter deltog 7 personer.

Franska

Intresset för franska var stabilt. Utbudet kurser sträckte sig från nybörjarnivå till mycket avancerad nivå. Specialkurser i fransk matlagning väckte stort intresse. En ny e-kurs kom med i programmet så att franska nu kan studeras på både grund-, mellan- och avancerad nivå. E-kurserna, liksom även flexstudierna riktade sig till deltagare som inte regelbundet kan delta i kursverksamheten. I det muntliga provet för abiturienter deltog detta år endast en person.

Ett samarbete etablerades med en språkskola i Frankrike. I maj åkte en grupp på 8 personer på en två veckors intensivkurs till Paris.

Italienska

Italienskans popularitet fortsatte att öka. Efterfrågan på nybörjarkurser var stor, men även på avancerad nivå erbjöds flera kurser. En specialiserad kurs med inriktning på lingvistik rönste stor uppskattning.

Ryska

I ryska erbjöd Arbis en serie kurser från nybörjarstadium till en mycket avancerad nivå, t.ex. kursen Ryssland förr och nu. Som uppföljning på en medelsvår kurs där man läste utdrag ur litteraturen och teaterpjäser gjordes ett besök i Tallinn för att se en rysk teaterföreställning.

Spanska

Intresset för spanska var stort, speciellt på nybörjarnivå. Också i detta språk arrangerades kurser på alla nivåer. I det muntliga provet för abiturienter deltog 2 personer. Några mycket efterfrågade kurser var matlagning på spanska, där både det spanska och det latinamerikanska kökets delikatesser tillreddes.

Svenska, danska, norska

Målsättningen med svenskundervisningen är att lyfta fram finlandssvensk kultur, finlandssvenska traditioner och erbjuda undervisning i svenska för finskspråkiga och andra nationaliteter.

Sammanlagt ordnades 127 kurser under kalenderåret med 1169 deltagare. Kurserna omfattade 2476 lektioner. Under vårterminen 2002 hölls 1214 lektioner (62 kurser) och under höstterminen hölls 1262 lektioner (65 kurser). Kursdeltagarna uppgick under vårterminen till 520 och under höstterminen 671, sammanlagt alltså 1169. De populäraste kurserna var konversationskurserna, prepkurser för olika språkexamina (Lilla språkprovet i svenska), Toppjobb och de för utlänningar skräddarsydda kurserna och prepkursen för abiturienter.

Danskan med olika nivåer var också populär. Intresset för norska var stabilt. Efterfrågan på flexstudier ökade också markant. Merparten av Arbis utlokaliserade kurser ordnades för Hälsovårdsverket. S.k. skräddarsydda kurser ordnades bl.a. för hälsovårdspersonal och i kundbetjäning.

I allmän språkexamen i svenska deltog på våren 8 personer på grundnivå och 15 på mellannivå. På hösten var motsvarande deltagarantal 1 och 10. Därutöver ordnades examen i det s.k. Lilla språkprovet i svenska som avlades av 5 personer.

Tyska

I tyska arrangerades kurser både på dag- och kvällstid. Undervisning gavs på alla nivåer. En nyhet var Tyska klubben för barn i åldern 8–12 år som startade på hösten i Arbis östra. Klubben lockade sju småttingar som deltog mycket regelbundet. Nybörjarkurser för vuxna lyckades dock inte locka tillräckligt antal deltagare varken på våren eller hösten, vilket också återspeglas i det något sjunkande elevantalet. De kurser som röner störst intresse är för tillfället repetitions- och konversationskurser.

För deltagare med oregelbunden arbetstid eller andra hinder för att delta regelbundet i någon kurs ordnades flexstudier, varav en del fungerade som e-kurs. Tagessuppe – tysk konversation kring lunchbordet – som lanserats läsåret innan en gång i månaden, genomfördes nu en gång i veckan under en månads tid. I det muntliga provet för abiturienter deltog 5 elever.

Övriga språk

De övriga språken representerade ett mer begränsat utbud kurser, vanligen en nybörjar- och en fortsättningskurs. Dessa var: arabiska, estniska, japanska, kinesiska, latin, nygrekiska, portugisiska och teckenspråk. Särskilt nybörjarkurserna i arabiska, estniska och portugisiska lockade många deltagare.

Arbis Östra

Filialen Arbis Östra har erbjudit kurser i språk, konst, konsthantverk, musik, textilarbete, handarbete, gymnastik och dans. AÖ verkade i kulturcentret Stoa i Östra centrum, i Rastis i Nordsjö, i Botby högstadieskola samt i Nordsjö simhall. Arbis verkar i egna utrymmen i Stoa. Kansliet där var öppet två dagar i veckan samt efter behov.

Arbis Östra hade under året 1121 kursdeltagare, under vårterminen 526 och under höstterminen 595. Därtill deltog 418 personer i julvakan i Arbis Östra. Av de olika ämnessektorernas lektioner hölls 2 536 i Arbis Östra, under vårterminen 1 247 lektioner och under hösten 1 289 lektioner, av vilka 55 hölls under julvakan.

Arbis målargrupp Regnbågen ställde under två veckor ut "I regnbågens land" i Stoas galleri. Ca 2 100 personer besökte som omnämndes positivt i press och eter.

Konstens natt i Stoa lockade över 2000 besökare, varav ca hälften var barn. Arbis deltog med tovning av hjärtan.

På Luciadagen besökte klass 2 i Blomängens ls (27 elever) Arbis och Stoa och lussade för ca 140 åhörare.

Arbis deltog i det nya svenskspråkiga områdesprojektet Fritidsverksamhet på svenska i norra Helsingfors bl.a. med en föreläsningsserie om klassisk västerländsk musik i Malm kulturhus, pianoundervisning i Staffansby ls samt träslöjd för föräldrar och barn i Kottby ls.

BIBLIOTEK

Under år 2002 var antalet lån 7 181 och antalet besök var under vårterminen 4 738 och under höstterminen 4 505. I biblioteket finns en kunddator med cd-rom och internetanslutning och i studierummet intill biblioteket står tre internetanslutna datorer till elevernas förfogande oberoende av bibliotekets öppethållningstider. Biblioteket fungerar även som forum för Arbis litterära program. Dessutom kunde biblioteket besökas under julvakan och datadagen. Under året anskaffades 606 nya böcker till biblioteket.

MILJÖRELATERADE ÅTGÄRDER

Arbis för fram ekologisk information och miljöfostran till eleverna genom kurser, föreläsningar, utställningar och workshops. Ekologiska aspekter på matlagning är ett återkommande tema i undervisningsköket. Biblioteket tillhandahåller aktuell miljöinformation och ställer ut litteratur i miljörelaterade ämnen. I undervisningen och den inre informationen använder Arbis miljömärkt papper.

Inom avfallshanteringen sorteras papper, glas, mjölkförpackningar och bioavfall. Problemavfall separeras. Resten bildar blandavfall. Arbis volym av plast- och metallavfall räcker inte för specialavhämtnng.

EKONOMI OCH PRESTATIONER

	Mk	Mk	€
Ekonomi	2000	2001	2002
Utgifter	11 694	12 331	2 112
Inkomster	<u>1 541</u>	<u>1 757</u>	<u>328</u>
Netto	10 153	10 574	1 784
Prestationer	2000	2001	2002
Kursdeltagare	17 585	16 260	15 909
Hållna undervisningstimmar	21 972	22 606	22 788
Studerandetimmar	38,06	34,76	5,75
Personal	2000	2001	2002
Månadslöntagare	21	21	22
Timlärare	231	263	257